

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і контроль розрахунків з оплати праці: теоретико-методичні
засади та діюча практика (на прикладі ТОВ «Шовковик»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Семененко Анна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективна організація обліку оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків – є важливим засобом зростання продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва, підвищення якості, асортименту та конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг).

Заробітна плата в розрізі соціально-економічної категорії слугує основним способом задоволення існуючих на певний момент часу потреб працівників, економічним важелем, що стимулює до збільшення таких основних показників як: суспільне виробництво, продуктивність праці, конкурентоспроможність виробництва, а також скорочення витрат на виробництво. У зв'язку з цим, заробітна плата займає центральне місце в системі бухгалтерського обліку кожного суб'єкта господарювання. Заробітна плата є місцем перетину інтересів різних суб'єктів економічної системи, а саме: роботодавців, найманих працівників, податкових органів, банківських та страхових установ, тощо. Кожний з перерахованих суб'єктів розглядає значення оплати праці як одного з найважливіших показників у процесі стабільного функціонування. Через це сферу обліку оплати праці важко переоцінити, а особливо в сучасних умовах, вона переважно є одна з найбільш складних та трудомістких.

Дослідження проблеми ефективного використання трудового потенціалу і оплати праці займає одне з провідних місць у наукових працях вітчизняних вчених Д. П. Богині, Р. Ф. Бруханського, О. Г. Булавки, С. Ф. Голова, О. А. Грішньої, В. С. Дієсперова, В. М. Жука, О. І. Здоровцова, Г. Г. Кірейцева, А. М. Колота, Г. І. Купалової, Е. М. Лібанової, Л. О. Мармуль, М. С. Палюха, В. М. Петюх, В. В. Сопка, Л. К. Сука, К. І. Якуби та ін.

Однак, досі під пильною увагою дослідників перебувають проблемні та дискусійні питання теоретичного та практичного аспектів щодо нормативного регулювання обліку та контролю розрахунків за виплатами працівникам, побудови системи аналітичного обліку зазначених розрахункових операцій тощо.

Актуальність, теоретична і практична значимість дослідження вказаних проблем, а також необхідність пошуку напрямів удосконалення обліку, аналізу й контролю праці та її оплати визначили вибір теми даної роботи.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних положень організації обліку, контролю та аналізу розрахунків по заробітній платі та надання практичних рекомендацій з їх удосконалення. Для досягнення поставленої мети слід вирішити наступні завдання:

- дослідити понятійно-категоріальний апарат та змістовне наповнення облікових категорій у сфері дослідження;
- окреслити порядок документального оформлення операцій за розрахунками з оплати праці;
- розкрити методику обліку заробітної плати на вітчизняних підприємствах;
- визначити проблеми і перспективи розвитку обліку заробітної плати;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;

- з'ясувати організацію обліку операцій з розрахунків із заробітною платою на підприємстві;
- визначити напрямки вдосконалення обліку витрат з оплати праці на підприємстві;
- проаналізувати склад та структуру витрат з оплати праці підприємстві;
- розробити економіко-математичну модель для оцінки впливу витрат на оплату праці на рентабельність основної діяльності;
- дослідити організаційно-методичні аспекти проведення контролю праці та її оплати;
- визначити напрямки вдосконалення контролю витрат на оплату праці на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процеси обліку, контролю та економічного аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві ТОВ «Шовковик».

Предметом дослідження є сукупність організаційно-методичних і практичних аспектів обліку розрахунків із заробітною платою.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувались такі методи дослідження як системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку, контролю та аналізу розрахунків по оплаті праці; абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорії і практики організації обліку розрахунків по оплаті праці; дослідження документів та реєстрів обліку за формою та змістом – для виявлення їх відповідності щодо інформаційної ємності; статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; групування – для визначення залежності показників одне від одного; конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку розрахунків по оплаті праці; графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти з питань оподаткування та обліку розрахунків з оплати праці та органами соціального страхування, статистичні дані Міністерства фінансів України; періодична та довідкова література у сфері дослідження; а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет. Практичну інформацію для дослідження нами було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, облікова та звітна інформація суб'єкта господарювання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 30-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 9 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження отримали позитивну оцінку на Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів, здобувачів і студентів «Сучасні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки» (м. Луцьк, 7 грудня 2019 р.)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти обліку витрат на оплату праці»* проаналізовано економічну сутність оплати праці та документування операцій із заробітною платою, методику обліку заробітної плати на вітчизняних підприємствах та проблеми і перспективи розвитку обліку заробітної плати в Україні.

У другому розділі *«Організація обліку розрахунків з оплати праці та формування витрат на ТОВ «Шовковик»»* розглянуто загальну економічну характеристику підприємства, організацію обліку операцій з розрахунків із заробітною платою на підприємстві, визначено напрямки вдосконалення обліку витрат з оплати праці на ТОВ «Шовковик».

У третьому розділі *«Аналіз і контроль витрат з оплати праці: теорія та діюча практика»* проаналізовано склад та структуру витрат з оплати праці на підприємстві, розроблено економіко-математичну модель рентабельності прибутку від операційної діяльності за допомогою кореляційно-регресійного аналізу, визначено методику проведення контролю праці та її оплати на ТОВ «ШОВКОВИК», запропоновано напрямки вдосконалення контролю витрат на оплату праці на підприємстві.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного наукового дослідження та критичного огляду основних аспектів та проблем розрахунків з із заробітною платою на вітчизняних підприємствах зроблено наступні висновки:

1. Розкрито поняття заробітної плати, як економічної категорії, що характеризує відносини між роботодавцем і найманим робітником із приводу розподілу новоствореної вартості, мотивування і виплати винагороди за виконану роботу згідно з умовами трудового контракту, а також виплат сум загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до законів країни, і категорії що відображає ринкову вартість використання найманої праці та основну оподатковувану частину трудового доходу працівника, що отриманий у результаті реалізації здатності до праці та що має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили, гідний рівень життя і соціального захисту як у теперішній час, так і в майбутньому. Зазначено, що заробітна плата складається з трьох частин: основної та додаткової заробітної плати, а також інших компенсаційних виплат та платежів. Розглянуто дві основні форми заробітної плати: почасову і відрядну.

2. Визначено етапи документального оформлення розрахунків з оплати праці: прийняття працівника на роботу, облік відпрацьованого та невідпрацьованого часу та звільнення працівника.

3. Розглянуто методику нарахування та відображення розрахунків за заробітною платою за відпрацьований та невідпрацьований час у системі рахунків бухгалтерського обліку. Виявлено основні недоліки облікового процесу розрахунків із заробітною платою, а саме: недостатній контроль за обліком заробітної плати, зловживання при розрахунку заробітної плати, недостатня аналітика розрахунків по

заробітній платі, невинправдане зближення рівнів оплати праці фахівців та інших категорій працівників, недосконале нормативне забезпечення щодо правил розрахунку ПДФО. Запропоновано напрямки для удосконалення оплати праці працівників, а саме: розширення аналітики субрахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», використання безтарифної системи оплати праці, необхідність вдосконалення нормативно-правової бази щодо податку з доходів фізичних осіб.

4. За результатами дослідження виявлено деякі проблемні та дискусійні питання щодо розрахунків із заробітною платою, а саме: недостатній контроль за обліком заробітної плати, зловживання при розрахунку заробітної плати, недостатня аналітика розрахунків по заробітній платі, невинправдане зближення рівнів оплати праці фахівців та інших категорій працівників, недосконале нормативне забезпечення щодо правил розрахунку ПДФО. Запропоновано напрямки для удосконалення оплати праці працівників, а саме: розширення аналітики субрахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», використання безтарифної системи оплати праці, необхідність вдосконалення нормативно-правової бази щодо податку з доходів фізичних осіб.

5. Дослідження діючої практики обліки було здійснено на прикладі ТОВ «Шовковик», яке спеціалізується. виявлено що підприємство специфікується на наданні послуг проживання та харчування. Встановлено, що відмінною рисою підприємства також є сезонність, що обумовлює відповідні цикли здійснення господарської діяльності та отримання прибутку. Організаційна структура підприємства представлена лінійно-функціональною моделлю, згідно якій делегування обов'язків здійснюється від директора до підлеглих та складається з трьох відділів: завідування, бухгалтерії та обслуговування. Кількісний склад персоналу дорівнює 16 працівників, які працюють у сезонному режимі.

6. Облік операцій із заробітною платою ведеться на рахунку 661 «Розрахунки за виплатами працівникам, із використанням таких субрахунків: 6611 «Розрахунки за виплатами працівникам», 6612 «Розрахунки за виплатами у нічний час», 6613 «Розрахунки за виплатами працівникам у святкові дні». Витрати по заробітній платі ведуться на рахунках восьмого класу рахунків. Лікарняні обліковуються в залежності від того, на який проміжок часу припадає їх виникнення, адже перші п'ять днів надаються суто підприємством, потрапляючи до витрат підприємства на рахунок 816 «Інші витрати на оплату праці». Наступні дні обліковуються за рахунок фонду фінансового страхування, обліковуючись на рахунку 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами». Сезонним працівникам ТОВ «Шовковик» щорічна основна відпустка надається пропорційно до відпрацьованого ними часу з урахуванням тривалості відпустки, визначеної цією статтею для відповідних категорій працівників.

7. За результатами оцінки діючої практики обліку розрахунків за виплатами робітникам виявлено деякі недоліки організаційно-методичного характеру. Для розрахунку середнього заробітку, з метою обчислення оплати відпусток, зокрема, зазначено необхідність доповнення Наказу про облікову політику підприємства елементами щодо порядку розрахунку резерву та оплати відпусток, визначення коефіцієнту коригування доходу робітників для визначення середнього заробітку

для обчислення оплати відпусток. Побудовано системи аналітичних рахунків до рахунку 811 «Виплати за окладами й тарифами» за напрямками витрат на плату праці, що дозволить підвищити інформативність системи бухгалтерського обліку.

8. Проаналізовано склад структуру та динаміку персоналу суб'єкта господарювання за результатами чого встановлено низьку плинність персоналу та незначні відхилення від планових показників.

9. Побудованою економіко-математичну модель рентабельності прибутку від операційної діяльності за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. Результативним фактором прийнято – рентабельність прибутку від операційної діяльності. Факторами, які впливають на результативний фактор, є: відсоток заробітної плати у операційних витратах і коефіцієнти загальної ліквідності та оборотності запасів.

10. За результатами оцінки системи внутрішнього контролю визначено, що на ТОВ «Шовковик» контроль з оплати праці здійснюють 2 суб'єкти: суб'єкт організації і суб'єкт здійснення контролю. Внутрішньогосподарський контроль операцій з виплат працівникам підприємства згідно часу підконтрольних об'єктів на підприємстві поділяється на попередній, поточний та наступний контроль. Однак виявлено деякі недоліки: недосконалий контроль за нарахуваннями компенсацій за невикористану відпустку. Запропоновано залучати нештатних працівників контролера та юриста.

11. Виявлено недоліки стану контролю розрахунків із заробітною платою на ТОВ «Шовковик», а саме недосконалий контроль за нарахуваннями компенсацій за невикористану відпустку. Запропоновано залучати нештатних працівників контролера та юриста.

АНОТАЦІЯ

Семененко А. С., «Облік і контроль розрахунків з оплати праці: теоретико-методичні засади та діюча практика (на прикладі ТОВ «Шовковик»)»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процеси обліку, контролю та економічного аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві ТОВ «Шовковик».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці, організація обліку та внутрішнього контролю у ТОВ «Шовковик». Побудовано економіко-математичну модель оцінки впливу оборотності запасів та рівня витрат на оплату праці на рентабельність операційної діяльності підприємства.

Запропоновано напрямки вдосконалення обліку та контролю на ТОВ «Шовковик», зокрема, надано рекомендації щодо доповнення Наказу про облікову політику підприємства елементами щодо порядку розрахунку резерву та оплати відпусток, визначення коефіцієнту коригування доходу робітників для розрахунку середнього заробітку щодо обчислення оплати відпусток. Побудовано систему аналітичних рахунків до рахунку 811 «Виплати за окладами й тарифами» за напрямками витрат на оплату праці.

Ключові слова: заробітна плата, системи оплати праці, форми оплати праці, єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір.

ANNOTATION

Semenenko A. S., «Accounting and control of payroll calculations: theoretical and methodological foundations and current practice (on the example of LLC «Shovkovik»)»

thesis for Master degree in specialty

071 «Accounting and taxation» under the program

«Accounting, auditing and taxation of business activities»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the processes of accounting, control and economic analysis of payroll calculations at the enterprise of Shovkovik LLC.

The article deals with the theoretical aspects of accounting and control of payroll calculations, the organization of accounting and internal control in Shovkovik LLC. The economic model of profitability of profit from operating activity by means of correlation-regression analysis is constructed.

The problematic issues of payroll calculations, accounting status and internal control of payments with employees at the enterprise are analyzed.

The directions of improvement of accounting and control at Shovkovik LLC are offered, in particular, to supplement the Order on the accounting policy of the enterprise with the elements on the procedure of calculation of the reserve and payment of holidays, to determine the coefficient of adjustment of workers' income to determine the average earnings for calculating vacation payments and to calculate the system of accounts 8 "Salary and tariff payments" in the direction of labor costs.

Keywords: salary, remuneration systems, forms of remuneration, single social contribution, personal income tax, military levy.